


Kokousmuistio

19.9.2022

 VN/13779/2022
 VN/13779/2022-VM-17

 Valtionavustustoiminnan kehittämis- ja
 digitalisointihanke

Tutkimusjaoston kokous 2/2022

Aika 16.9.2022 klo 12.00-14.00

Paikka TEAMS

 Osallistujat Soili Vasikainen, opetus- ja kulttuuriministeriö, puheenjohtaja
 Mikko Peltonen, maa- ja metsätalousministeriö, varapuheenjohtaja
 Ulla Äänismaa, ympäristöministeriö
 Juho Jokinen, valtioneuvoston kanslia
 Satu-Anniina Pakarinen, Suomen Akatemia
 Esa Paunula-Ontto, Innovaatorahoituskeskus Business Finland
 Ella Bingham, Aalto yliopisto
 Matti Honkala, Lapin yliopisto
 Minna Sutela, LAB Ammattikorkeakoulu, poissa sijainen Outi Saimalahti
 Anna Maria Nuutila VTT Oy
 Jutta Petäjä, Luonnonvarakeskus, paikalla 13.23 asti

 Marita Virtanen, valtiovarainministeriö, asiantuntija, poissa
 Mikko Lehtonen, valtiovarainministeriö, asiantuntija
 Ulla Suomela, valtiovarainministeriö, sihteeri

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen 12:00.

2 Ilmoitusasiat

Todettiin kokouksesta poissaolot ja sijaiset.

3 Kokouksen esityslista

Hyväksyttiin 9.9.2022 päivätty esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

4 Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio (1/2022 29.8.2022) muistio.

5 Jaoston tilannekatsaus ja työn eteneminen

Todettiin tiedoksi tutkimusjaoston tilanneraportti. Jaoston kokoukseen on valmisteltu aineistot aikaisemmista selvityksistä, niihin liittyvistä havainnoista ja kehittämiskohteista, myönnettävän rahoituksen kokonaisuudesta sekä ehdotukset toimintamallin kartoituksesta. Myös toteutetun

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Puhelin
Telefon
Telephone
Faksi
Fax
Fax
s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

 PL 28
 00023 Valtioneuvosto

 Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

 0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

riskikartoituksen kyselyn tulokset on analysoitu. Seuraavaan kokoukseen työstetään käsitteitä ja määrittelyjä sekä aloitetaan tietovarantoihin liittyvä määrittelytyö.

6 Riskikartoituskyselyn tulokset

Todettiin tiedoksi jaoston riskikartoituskyselyn tulokset ja esiteltiin tunnistettuihin riskeihin liittyvät toimenpiteet. Jaoston kohdistuu kohtalaisia riskejä. Merkittävimmät riskit kohdistuvat henkilöstöresursseihin, ohjaukseen ja päätöksentekoon sekä toimintaympäristöön ja kumppaneihin. Todettiin, että jaoston riskit ovat korkeammat kuin mitä muilla vastaavilla jaostoilla on ollut. Syynä tähän on riskitietoisuus. Aihepiiriä on käsitelty paljon aikaisemmin. Painotettiin konkreettisia lopputuloksia, joita on tarpeen saada aikaan. Toimenpiteissä korostuvat viestinnän rooli, verkostojen hyödyntäminen, tiedonsiirto organisaatioiden ja verkostojen sisällä, jaoston työn hallinta ja rajaukset.

Riskikartoituksen perusteella tietosuojaan, tietoturvaan ja julkisuuslainsäädäntöön liittyviä asioita tarkastellaan jaostossa omana kysymyksenä.

7 Aikaisemmat selvitykset ja raportit sekä kehittämiskohteet

Puheenjohtaja kertoi terveiset OECD kokouksesta. Suomen t&k –tilastoinnin tilanne on hyvä kansainvälisesti verrattuna. Tiedoissa on toki puutteellisuuksia ja haasteita esim. paljonko ja minkä tyypistä tutkimusta rahoitetaan.

Todettiin tiedoksi aikaisemmat selvitykset ja raportit. Hyväksyttiin niiden perusteella laaditut alustavat kehittämiskohteet työskentelyn pohjaksi sekä niiden työstämiseen liittyvä työnjako. Jaosto selvittää ensimmäisenä käsitteisiin ja määrittelyihin liittyviä kysymyksiä. Tätä pidettiin erittäin tärkeänä. Rahoitustyyppin (hankinta, avustus/yhteistyörahoitus, tilaustutkimus/maksullinen toiminta) tunnistamisella selkeytetään myös niihin liittyviä menettelyitä. Rahoitustyyppillä on vaikutusta myös arvonlisäverotuksen käsittelyyn. Yhteistyötä asiassa tehdään Valtiokonttorin kanssa, joka käynnistää yhteistyörahoitukseen ja yhteistoimintaan liittyvän selvityksen. Saajaryhmä käy lävitse käsitteisiin liittyviä ongelmia. Sihteerin lähettää tarkemmat ohjeet saajaryhmälle aikatauluista ja selvityksen sisällöstä.

Myöntäjär ryhmä käy lävitse kokonaiskustannusmallia ja siihen liittyviä laskentamenettelyitä. Työskentelyn toteutukseen mietitään vielä työekonomisen tapa. Vastaavasti saajaryhmä peilaa tunnistettuja laskentaan liittyviä ongelmia ja vertailee omia käytäntöjä ja laskentamalleja. Todettiin, että EU-rakennerahastohankkeiden laskentaan, erityisesti välillisten kustannusten laskentaan, liittyy haasteita. Vaikka EU-hankkeet on lähtökohtaisesti rajattu pois jaoston työstä, näkökulmaa yritetään tuoda esille.

Budjettirahoituksen osalta tarkastelua tehdään yhdessä VM:n budjettiosaston ja VTV:n kanssa. Ensimmäisessä vaiheessa kuvataan tilannetta. Valtionavustushankkeessa on laadittu vakioehtojen sisältörunko, jota esitellään jaoston kokouksessa. Jatkotoimista päätetään esittelyn jälkeen. Arvonlisäverotukseen liittyviä kysymyksiä tarkastellaan ensinnä yliopistokentän kanssa. Arvonlisäverotukseen liittyvät kysymykset liittyvät osin käsitteiden määrittelyyn sekä valtion sisällä yliopistojen kompensoitavan alv-momentin käyttöön.

Yhteneväisiä ja läpinäkyviä menettelyitä tarkastellaan omina kysymyksinään kustannuslaskentaan liittyvien menettelyiden jälkeen. Läpikäyntiin suunnitellaan työskentely- ja toteutustavat. Valtionavustushankkeessa on laadittu pohja-aineistot rahoitusosuuksien, omarahoitusosuuden laskentaan ja niihin liittyviin käsitteisiin. Yhteishankkeiden menettelyistä on käynnistetty kysely. Tähän liittyen nostettiin esille koordinaattorin roolia koskeva kysymys sekä tutkimusorganisaatioiden käsite. Näitä on tarpeen jaostossa läpikäydä. Hankkeessa laaditaan parhaillaan myös valvontakonseptia. Edellä mainitut aineistot käsitellään jaoston kokouksessa ja jatkotoimista päätetään sen jälkeen.

Tutkimusrahoitukseen liittyvä lainsäädäntökartoitus on otettu työn alle. Lisäksi jaostossa selvitetään tietovarantoihin liittyviä rajapintoja. Tutkimusinfrastruktuuriin liittyvistä kysymyksistä laaditaan kuvaus. Haasteet liittyvät käsitteisiin ja tutkimusinfraan käyttöön taloudelliseen toimintaan. Saajaryhmän vastuuhenkilönä toimii Matti Honkala.

8 Myönnettävän rahoituksen määrä ja toimijat

Todettiin tiedoksi myönnettävän rahoituksen määrä ja toimijat. Selvitystä on tehty Tilastokeskuksen t&k-tilastoinnin ja valtion kirjanpidon pohjalta. Valtion hallinnonalat kohdistavat erillistä tutkimusrahoitusta korkeakoulusektorille ja julkisille organisaatioille 603 milj. euroa. Sitä paljonko tästä rahoituksesta on valtionavustusta tai yhteistyörahoitteista toimintaa ei voida arvioida. Todettiin

tilastointiin liittyviä epävarmuuksia, kuten omarahoitusosuuden raportointi, arvonalisäverotuksen osuudet, kirjanpidon ja tilastoinnin välinen suhde, pääomittaminen ja tutkimusinfrastruktuuri.

9 Toimintamallikartoituksen toteutus

Hyväksyttiin toimintamallikartoituksen toteuttamiseen liittyvä suunnitelma. Haastattelukutsut lähetetään 19.9. Haastattelut toteutetaan 19.9.2022–14.10.2022 välisenä aikana ja tulokset esitellään marraskuun kokouksessa. Haastattelut toteutetaan ryhmähaastatteluina. Haastattelun teemat toimitetaan osallistujille etukäteen, jotta voidaan varmistaa oikea kokoonpano. Haastatteluryhmään voi osallistua n. 2-5 henkilöä/organisaatio. Haastattelujen tuloksia voidaan täydentää esimerkiksi Otakantaa.fi-palvelussa tai eri hakija- ja myöntäjäryhmien työpajoilla tulosten käsittelyn jälkeen.

10 Valtionavustushankkeen tilanne

Todettiin tiedoksi valtionavustushankkeen tilanne.

11 Muut asiat

Muita esille tulleita asioita ei ollut.

12 Seuraava kokous

Tutkimusjaoston seuraava kokous pidetään 12.10.2022 klo 9.00-11.00.

Seuraavan kokouksen esityslistalla on valtionavustusten tunnistaminen ja määrittely, käsitelmäärittelyt ja tietovarantojen määrittelytyö: hakuilmoitukset ja –ohjeet.

13 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 13.52.

Pöytäkirjan vakuudeksi,

Ulla Suomela, erityisasiantuntija, tutkimusjaoston sihteeri

Liitteet -

Jakelu Tutkimusjaoston jäsenet

Tiedoksi Ohjausryhmän jäsenet
Hankeikkuna